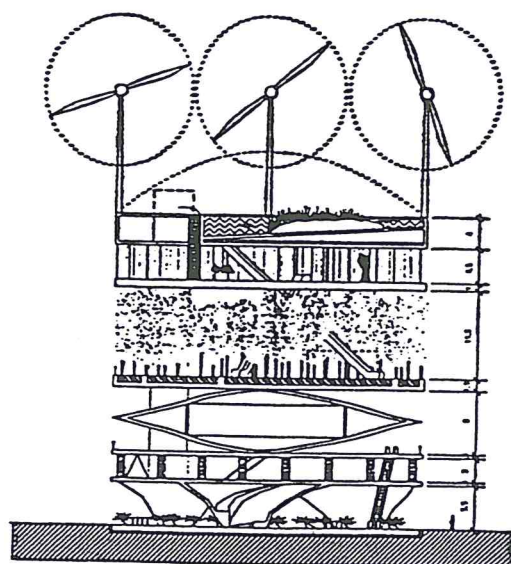
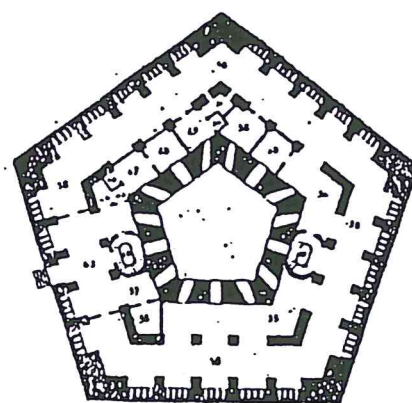

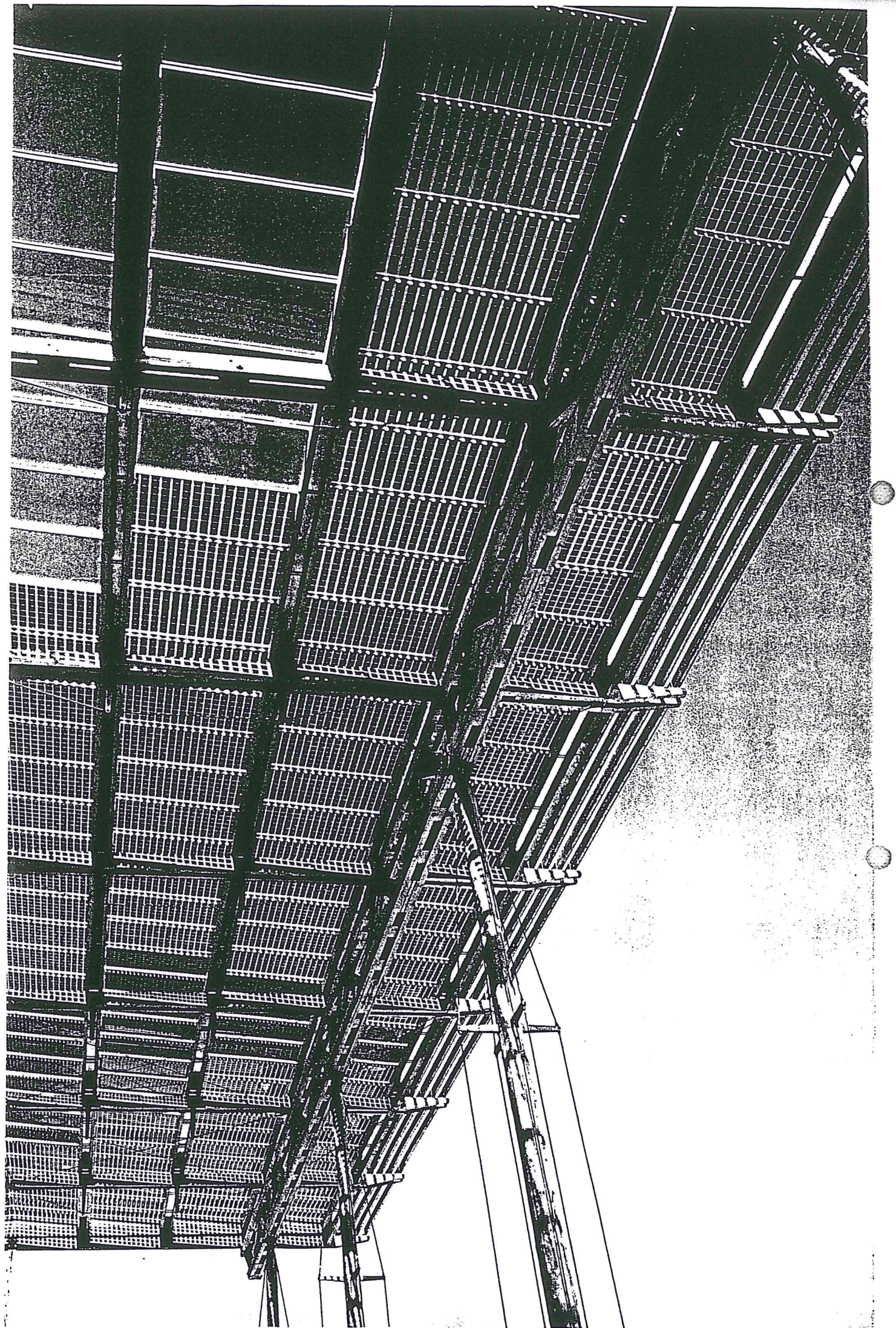
archipel

België-Belgique
P.B.
8000 BRUGGE 1-2
3/4674

architect
CARDINAEL Philip
Stijn Streuvelsstraat 28
8000 Brugge

ARCHITECTUUR EN RECUPERATIE

ARCHIPEL IN HANNOVER RUHRGEBIED EN EXPO

vrijdag 25, zaterdag 26, zondag 27 augustus 2000

Het recent verkennend voorbereidend bezoek van reisleiders Gery Vandenabeele en Peter-Jan Scherpereel was zeer verhelderend.

Het architecturaal aanbod in de expo 2000 zelf blijkt schraal. "Drie dagen voorzien blijkt echt te veel. Een avond en een dag zal ruim volstaan". Het architecturaal aanbod op weg erheen in het Ruhrgebied, daarentegen, blijkt ongemeen interessante hoogtepunten op te leveren. Het reisprogramma werd in die zin dan ook in goede ARCHIPEL-traditie drastisch aangepast aan het schitterend aanbod in de streek.

Op vrijdag en zondag worden architecturale hoogtepunten bezocht, her en der verspreid in het Ruhrgebied, **Foster, Herzog & De Meuron, Libeskind, Jourda & Perraudin ...**

Op vrijdagavond en zaterdag wordt de **expo 2000** bezocht. Het buitengewone paviljoen van **Zumtork (Zwitserland)** alleen reeds is de reis waard, aangevuld met een interessant **Japans** paviljoen : (**Shigura Ban**), de vreemde **MVDRV** stapeling in het **Nederlands** paviljoen, een eerder gewone **Siza (Portugal)**, installaties van **Toyo Ito** en **Jean Nouvel**. Het **Belgisch** paviljoen (**Planning**) ...

Veel paviljoenen blijken een commercieel pretpark niveau niet te overstijgen. Een aantal zijn ondergebracht in banale Messe gebouwen.

De driedaagse architectuurtrip wordt dus verruimd tot een boeiende architecturale verkenning van het Ruhrgebied, waar oude industriële sites via zeer interessante architecturale ingrepen culturele metamorfoses ondergaan. Het expo bezoek wordt herleid tot het essentiële.

De ARCHIPEL reizigers kennende, nemen we aan dat u met deze koerswijziging in functie van kwaliteit, kunt instemmen.

Aangezien het expo bezoek werd gereduceerd en vervangen door andere items, kon de prijs iets omlaag tot 10.000BEF (12.900BEF 1-persoonskamer). In de prijs is dus begrepen: busrit, twee overnachtingen met ontbijt in Celle, inkomticket Küppersmühle in Duisburg, avondticket Expo of inkomticket "Messiah" in Celle op vrijdag, dagticket in Hannover-expo op zaterdag, eventueel toegangsticket in Herrenhausen tuin, toegang tot Felix Nussbaum-museum, eventueel tentoonstelling in Förderverein in Gelsenkirchen (is nog niet zeker) en inkom Zeche Zollverein.

Stort het saldo op rekening nr. 750-9072064-06 op naam van ARCHIPEL vzw, p.a. Doornstraat 330, 8200-Sint-Andries vóór 1 augustus.

Basisprijs : (tarief 2-persoonskamer) was 11.000 BEF wordt 10.000 BEF.

Basisprijs : (tarief 1-persoonskamer) was 14.400 BEF wordt 12.900 BEF.

Voorschot was : 5.000 BEF per persoon.

Informatie ivm reis: Gery Vandenabeele – tel.bur.050/33.60.27 – tel. priv.050/35.66.19

Peter-Jan Scherpereel – GSM075/547999 – tel. 050/38.71.66

Info ivm stortingen: Michel Van Langehove – tel.bur.050/39.30.85 – tel.priv.050/39.35.05

De reis is in principe volboekt, maar indien er nog gegadigden zijn, kunnen zij zich op een reservelijst plaatsen door te faxen naar 050/39.01.89. Zij worden in de loop van augustus bericht.

ARCHITECTUUR EN RECUPERATIE

De reis die we ondernemen is een dubbele reis.

De eerste tocht **het Doel van de Reis** is de virtuele wereld van de Hannover expo. Hier wordt gevraagd wat de toekomst van de mensheid is en tegelijkertijd deze van de aarde. Door de aanpak van de bouwvoorwaarden voor de paviljoenen, werd gekozen voor een maximum aan recuperatie van de gebouwen. **Begrepen wij een maximum van recuperatie van architectuur?**

De tweede tocht is de reële tocht doorheen het Ruhrgebied, het Wallonië van Duitsland, dat door anders omspringen met overheidsgeld, een reëel beeld geeft van wat "recuperatie" voor de architectuur kan betekenen.

We starten onze reis 's ochtends vroeg in Oostende, Brugge en Gent. Om 11 uur 's middags houden we een stop in **Duisburg**. Deze stad was eens bekend de grootste binnenhaven van de wereld te zijn. Van deze economische werkelijkheid blijft er niets over. De volledige binnenhaven is verlaten. Dit gebied ligt zeer dicht bij de oude stadsmuren. De stadsaanleg werd in handen gegeven van sir N. Foster. Die heeft resoluut gekozen voor het behoud van de historisch waardevolle industriegebouwen. Verder koos hij voor het aanleggen van een stadspark tegen het water (garten der Erinnerungen door Dani Karavan) met restanten van de industriële omgeving in een park waarin ook een joodse synagoge ligt (arch. Zvi Hecker). De eigenlijke site wordt bepaald door de oude industriegebouwen waarvan het **"Hafenforum" verbouwd door N. Foster en de fabriek Küppersmühle (1908) verbouwd door Herzog & de Meuron** zeker de show stelen. Beide gebouwen bezoeken we. Verder kunnen we achterliggende sociale woningbouw bekijken waarvan de stadsaanleg met grachten een project van **Foster** is. De woningbouw zelf is verdeeld in verschillende blokken met inbreng van **Foster, Auer & Weber** welke nu in aanbouw zijn.

De Küppersmühle verdient onze bijzonder aandacht. Herzog & de Meuron werden gevraagd de fabriek om te bouwen tot een museum voor de collectie van Hans Grothe over de Duitse moderne kunst (werken van Polke, Baseltitz en Kiefer). In tegenstelling tot de verbouwing van de Tate-gallery in Londen werd hier een maximum aan binnenstructuur behouden. De drie niveaus van tentoonstellingsruimte worden verbonden door een nieuwbouw met trap. Op het ogenblik van de prospectie was enkel de gelijkvloers open maar in augustus is het volledige museum klaar! Wat vooral opvalt is de benadering van de lichtinval, waarbij ramen gedicht werden met terracotta en waarbij openingen gesneden werden in de monoliete gevels.

Na een lichte lunch (door ieder zelf in te vullen) vertrekt de bus stipt om 1 uur naar ons hotel.

Ons hotel is gelegen in **Celle** op 35 km van Hannover. Deze stad is de meest zuidelijke stad van de Lünenburger heide. De stad werd ontworpen als garnizoensstad door de hertogen in 1292. De stads aanleg is duidelijk afleesbaar met brede en orthogonale straten. Alle huizen zijn in vakwerk. Hier blijkt ook de moeilijkheid om eigentijdse invullingen uit te voeren in een overweldigende historische context. **Brugge revisited**. Nieuwbouw wordt ook in vakwerk uitgevoerd! Alvast voer voor vele discussies. Toch zal de stad je verrassen door het stadhuis in renaissance, de kerk, deels gotisch deels barok, het barokke slot met origineel theater en dito bibliotheek en het museum die zo waar een "moderne" vleugel heeft. De kunstwerken in de nieuwe vleugel zijn niet de minste, het leuke is dat de moderne vleugel 24/24 u. open blijft via "window-shopping"

Het hotel is "Esprix Steigenburger" Nordwall 20 te D-29221 Celle, tel. 05141-2000 fax 05141-200-200 e-mail go4exprix@aol.com. Het is een modern hotel met een douche & toilet per kamer (geen haardroger) en alle comfort. Het niveau ligt net boven Ibis. Zeer verzorgd ontbijt.

's Avonds vertrekt de bus naar **Hannover-Expo**. Wij voorzien in de tickets voor een avondbezoek met de avondprogramma's. Op dit moment kan niemand voorspellen wat deze voorstellingen inhouden. De bus komt terug toe in Celle om kwart voor elf uur.

Voor de leden die Celle verder willen doorgronden kunnen we misschien aanraden om op deze avond een evenement bij te wonen, namelijk de uitvoering van **Händels Messiah** (in het Engels) in de Kantorei (de oude kazerne). Leden die deze uitvoeringen wensen bij te wonen moeten dit zo snel mogelijk melden aan Archipel. Tickets zullen door ons gereserveerd worden indien ze door de leden besteld werden vóór 8 juli 2000, de prijs is inbegrepen in de tour. Het wordt dus een avond Hannover of een avond Celle!

Zaterdag ochtend vertrekken we om negen uur richting Hannover-expo. Inkom ticket (dagticket) is inbegrepen in de reis. De expo is gebouwd rond de "Hannover-Messe", dit zijn meestal banale gebouwen. De ruggegraat van de expo vormen de meest oostelijke "Messe"-gebouwen die ingericht werden als thema-exposities, elf in totaal. Elk thema heeft een eigen programma, die kijkt naar de toekomst. Voor archipel zal wel gekeken worden naar de vormgeving. Voor de mobiliteit staat Jean Nouvel, voor de geneeskunde tekende Toyo Ito, "Planet of visions" werd ingevuld door François Schuiten en "Basic needs" door Rajeev Seethi. Ten oosten van deze kern en bereikbaar door een brug over de autoweg is een nieuwe verkaveling getekend met de paviljoenen van meestal Europese landen. België staat in goed gezelschap van Spanje. Nederland springt in het oog, kleinere landen deden hun best om op te vallen maar Zwitserland valt, ongewild, het meest op. De doorsnee toerist kijkt onbegrijpend maar voor Archipel is dit een hoogtepunt.

Ten westen van de kern liggen de andere "Messe"-gebouwen, troosteloos, waarin armere landen een stand opgezet hebben. Helemaal ten westen is er weer een strook waar meestal Zuid-Amerikaanse en Aziatische landen hun paviljoenen bouwden. Absolute hoogvlieger is het paviljoen van Japan gebouwd door architect Shigeru Ban.

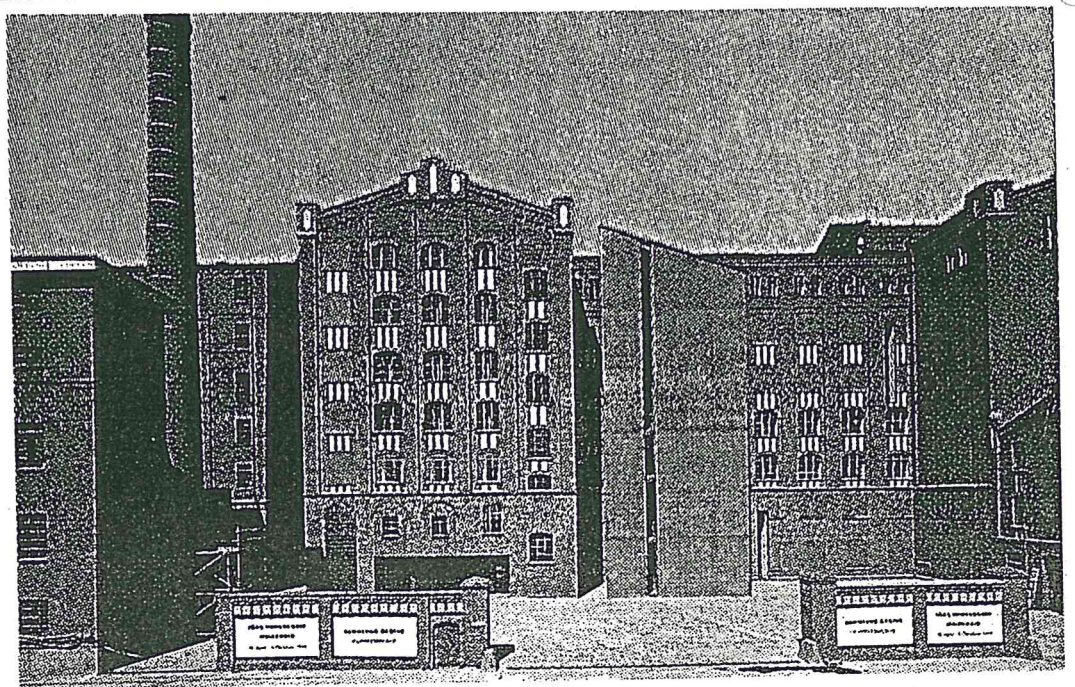
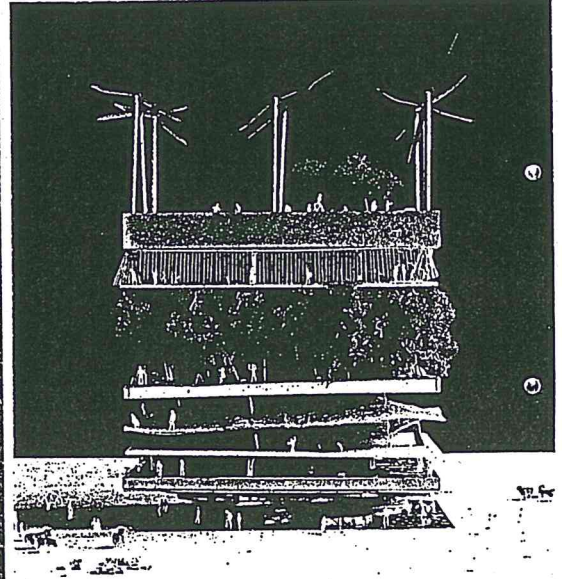
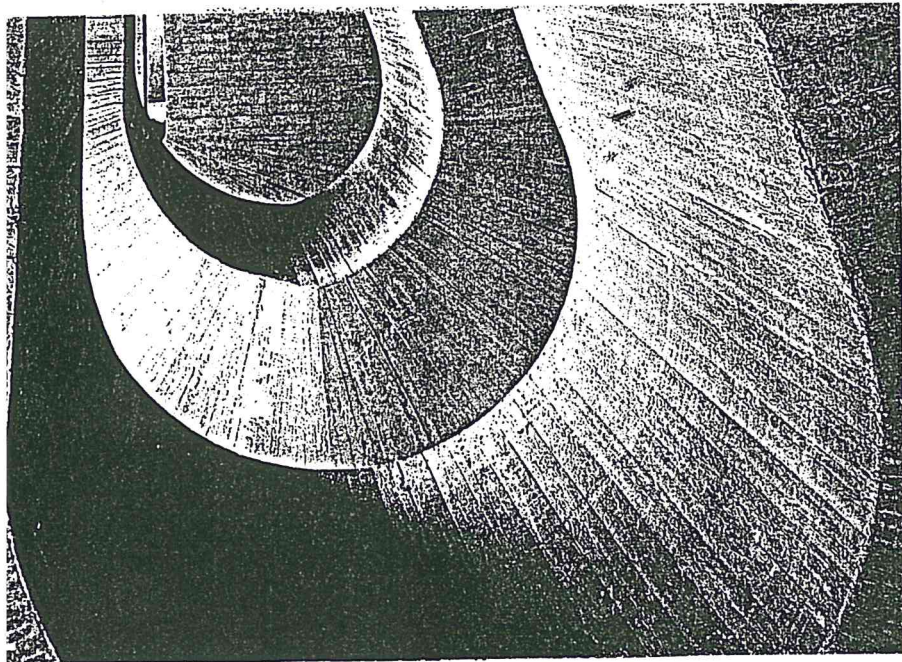
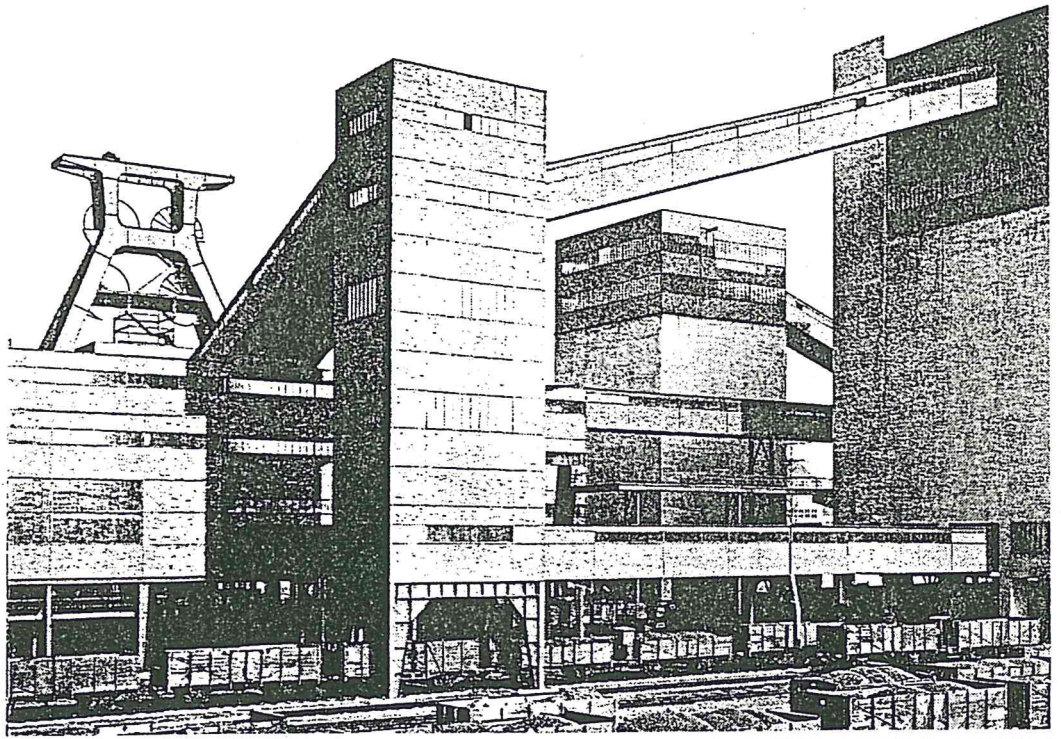
De expo is uiteraard meer dan louter architectuur. De leden krijgen een dagticket en kunnen dus een hele dag blijven. De bus pikt ons op om 10 uur 's avonds, we komen toe in het hotel om kwart voor elf.

Het zou kunnen zijn dat leden een indigestie krijgen van de videobeelden. Ook voor hen wordt gezorgd. Om half drie vertrekt onze bus naar **park Herrenhausen**. Dit laat 17de eeuwse park is één van de oudste en grootste in Europa met nog een heus tuintheater. Voor deze mensen keert de bus om zeventien uur terug, ofwel naar de binnenstad ofwel terug naar de expo. **Om achttien uur vertrekt de bus terug vanuit de expo naar de binnenstad** voor mensen die dan de expo voor bekeken houden.

Hannover binnenstad kent naast een klein aantal gotische gebouwen in de middeleeuwse kern een schitterend oeuvre aan neo-classicistische gebouwen van de hand van architect Georg Laves. Zijn werk kan in een adem genoemd worden met dat van Karl Schinkel tijdsgenoot en bouwmeester van Berlijn. Archipel houdt een **georganiseerde avondwandeling**.

Zoals gezegd neemt de bus iedereen mee, uit de binnenstad en de "freaks" of zijn het "nerds" uit de expo en brengt ze terug naar Celle.

Op **zondag** vertrekken we zeer vroeg naar België, niet uit heimwee, maar omdat we een beladen programma voorzien. In totaal rijden we een kleine 50 km om. Reden: het schitterende **museum** gebouwd in **Osnabrück** rond de schilder **Felix Nussbaum**, Duitse jood, die vluchtte naar België (Oostende en Brussel) en met de laatste trein gedeporteerd werd naar Dachau. De architect van het museum, **Daniel Libeskind**, heeft rond dit thema een beklemmende wandeling gemaakt. Gevoelig, minimaal en transparant in opzet sluit dit meesterwerk perfect aan bij de klassieke villa die reeds een museum was. Tegelijkertijd worden delen van een 17de eeuwse brug geconserveerd. Dit gebouw werd november '98 geopend. Wij komen toe in Osnabrück om half elf en vertrekken stipt om kwart over elf. Toegang tot het museum is begrepen in de prijs.

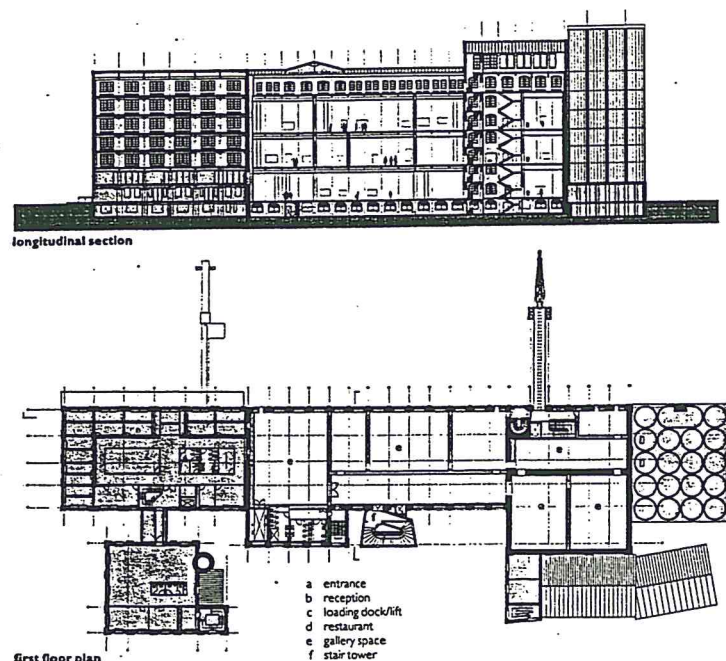
Volgende stop is het theater "**Ruhrfestspielhaus**" in **Recklingen**. Het theater werd gebouwd in 1965 en na verbouwing eind 1998 opnieuw geopend. Het voorste, gesloten gedeelte, werd weggebroken en vervangen door een moderne vleugel met circulatie en ontvangst. De verbouwing moet mogelijk maken het theatergebouw functioneel te maken voor congressen. De klaarheid, openheid en functionaliteit vallen op tegenover de geslotenheid van het originele gebouw. Wij komen daar toe om kwart voor één, wij zorgen dat ter plaatse gelegenheid is om een kleinigheid te eten (niet inbegrepen in prijs) en vertrekken reeds om kwart voor twee.

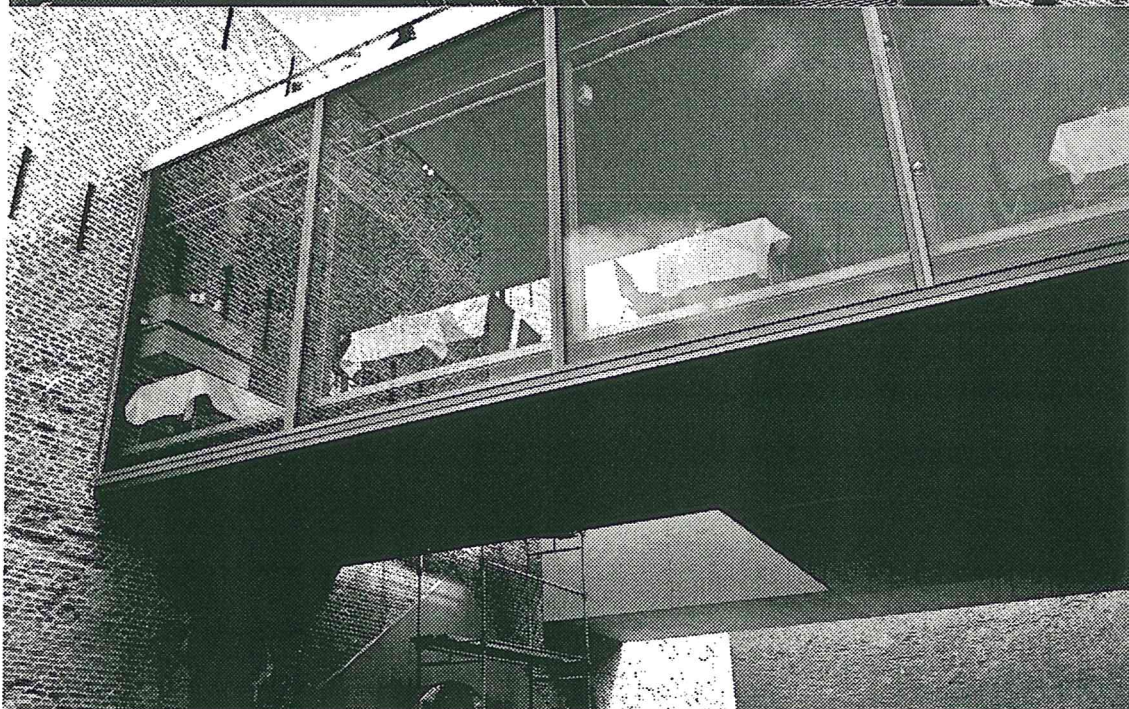
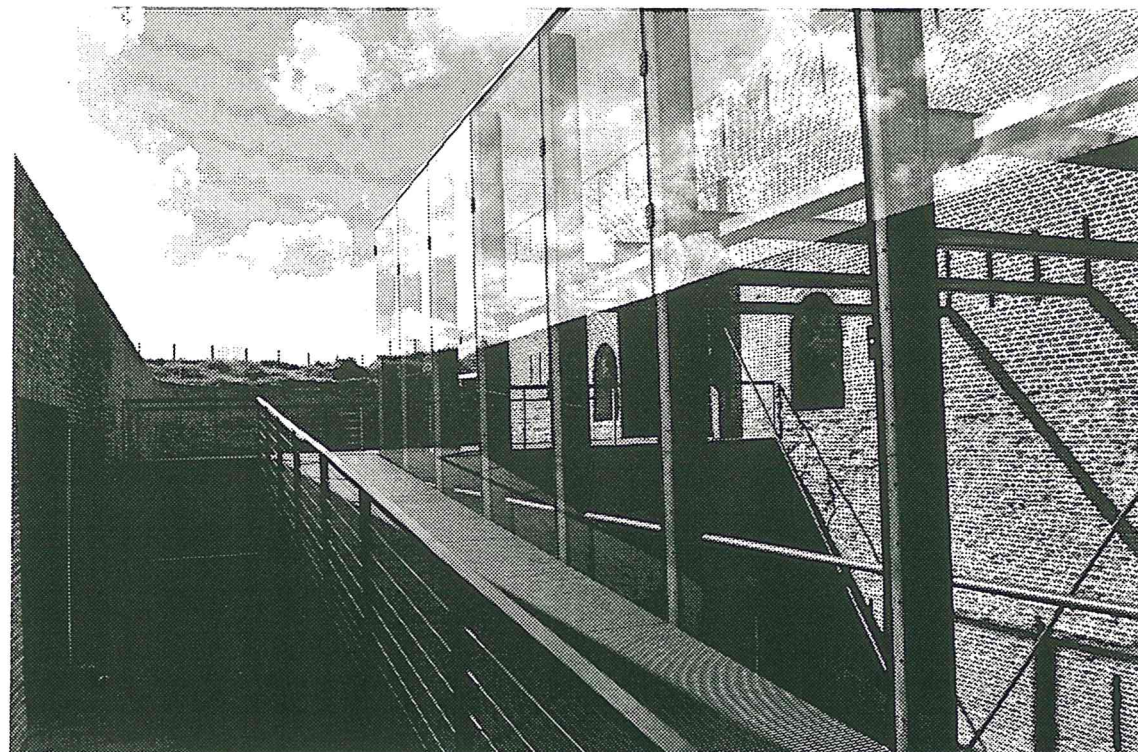
Eén van de hoogtepunten wordt het bezoek aan de **academie en krachtcentrale van Herne-Sodingen "Mont-Cenis"**. Academie en krachtcentrale zeg je? Architecten **Jourda** en **Perraudin** kregen de opdracht om een superstructuur te maken van een dak met zonnepanelen. Dit resulteert in 56 "bomen" die een houten dakstructuur dragen waarop de panelen rusten. De wanden zijn gesloten. Dit betekent dat binnen een soort habitat ontstaat waarin met lichte wanden een tekenacademie gebouwd is. In totaal produceert de centrale 1 MegaWatt elektriciteit (via de zonnecellen, uiteraard niet de leerlingen van de academie). Ook deze site was ooit een kolenmijn, de bedoeling was de energie, gewonnen uit kolen te vervangen door zonne-energie.

We komen om kwart over twee toe in Mont-Cenis en vertrekken om drie uur. Wij gaan naar onze laatste grote site, maar glippen nog eens binnen in één van de vele boeiende moderne projecten in **Gelsenkirchen** waar ook een mijn-site omgevormd werd. De mijntoren is gerestaureerd, de hoofdgebouwen omgevormd tot tentoonstellingsruimte of vergaderruimte. Een moderne nieuwbouw fungeert als foyer en dienstengebouw. Op de rest van de fabrieksterreinen werden sociale woningen geplaatst. Aankomst half vier, vertrek kwart over vier.

Laatste project is de Eiffeltoren onder alle mijn-sites in het Ruhrgebied namelijk **schacht XII** van **Zeche Zollverein**. Project uit de vroege jaren dertig. Een mijn met gebouwen in een strak vroeg-modernistische architectuur en op zich reeds de moeite waard om te bezoeken. In tegenstelling van België werd niet lang nagedacht wat men met de gebouwen kon doen. Gesloten in 1986 werd reeds in 1990 begonnen met de sanering en de restauratie van de gebouwen. Vandaag is reeds de helft voltooid. Het mooie is dat in de gebouwen de machines in hun huidige staat geconserveerd worden. Wij zullen specifiek in één van de gebouwen (het machinehuis) het **museum voor industriële vormgeving** bezoeken (sir **N. Foster**, en de ring is rond). Bij dit bezoek kunnen de leden eten in het unieke restaurant (maaltijd ten laste van deelnemers) tussen de stoommachines. Inkom van het museum is begrepen in de prijs.

Wij komen toe om half vijf en vertrekken stipt om zes uur in de namiddag. Wij komen in Gent om acht uur 's avonds toe, in Brugge om kwart voor negen en in Oostende om kwart over negen.

zaterdag 16 september 2000 avondfeest
in het Fort Napoleon (Oosteroever) Oostende

ARCHIPEL 20 IN 2000

(receptie, walking dinner, concert)

Op 5 juni jongstleden was het precies 20 jaar geleden dat de architectuur-vereniging ARCHIPEL werd gesticht.

Tijd voor een terugblik dus. In een augustus- bulletin doen we dat uitvoerig.

20 jaar architectuurvoordrachten met tientallen architecten en voordrachtgevers uit Vlaanderen, maar ook tal van belangrijke internationale figuren.

20 jaar architectuurtrips en reizen over alle belangrijke architectuurstreken en steden in Europa tot Chicago en Japan. Zeer intense reizen, gefocust op 20ste eeuwse architectuurgeschiedenis en hedendaagse architectuuractualiteit.

20 jaar met velen gedeelde culturele passie voor architectuur.

In die 20 jaar heeft ARCHIPEL ongetwijfeld bijgedragen tot een meer volwassen cultureel architectuurklimaat in Vlaanderen. Door professionelen en gepassioneerden in direct contact te brengen met een sterk evoluerende internationale architectuurscène. Door een verdiepend inzicht in architectuurgeschiedenis. Door een forum te bieden voor ontmoeting, discussie, kruisbestuivingen, samenwerkingen ...

ARCHIPEL is een vzw, een ledenvereniging (met daarnaast een ruime achterban van honderden sympathisanten). Als vereniging dreef het op de continue inzet van vele vrijwilligers. Ook dit is na 20 jaar (waarin tal van vergelijkbare initiatieven reeds sneuvelden), wellicht een prestatie.

ARCHIPEL is een informele vereniging gebleven, breed toegankelijk voor alle geïnteresseerden die professioneel of passioneel op architectuur betrokken zijn.

ARCHIPEL is door niemand erkend, staat onder niemands voogdij. Wordt enkel door haar leden gedragen. Ook dat blijft vrij uniek.

20 jaar ... Het mag eens gevierd worden dachten wij.

Dit 20ste werkjaar wordt over de zomer nog wat doorgetrokken met een extra architectuurreis (Ruhrgebied, Hannover) en een avondfeest in september.

We zochten hiervoor een architecturaal boeiende locatie op en vonden die in het zopas gerestaureerde en gerecupereerde Fort Napoleon te Oostende. Militair bouwwerk voor de troepen van Napoleon dat na zijn voltooiing nergens voor diende. (Bij de oplevering werd de bouwheer verbannen).

Dit fort werd door de Stichting Vlaams Erfgoed onderhanden genomen. De stichting werd in het leven geroepen ondermeer voor de redding van hopeloze monumenten. Het Fort Napoleon is hun eerste belangrijke wapenfeit. Het kreeg een culturele polyvalente bestemming. De architecten Govaerts en Vanhoutte uit Brugge realiseerden, in contrast met het massale bouwwerk, lichte interventies in staal (Cortenstaal, Läuferroosters, raamprofielen), glas en hout die op sommige plaatsen letterlijk door het bolwerk breken. Dat dit voor controverses zorgt, is voorspelbaar. De manier waarop dit gebeurde is echter wel intelligent, en maakte het bolwerk inneembaar voor cultuur.

Interieur interventies (een sierlijke bar en van onderuit verlichte tafels) door Fabiaan Van Severen (niet Maarten zoals eerder verkeerdelijk vermeld) zorgden voor een final touch.

Programma van de feestavond, toegankelijk voor leden ARCHIPEL en niet-leden):

- toegang vanaf 18u.30
- 19u.00 tot 20u.00 receptie aangeboden door ARCHIPEL
- In het fort zijn op een tiental plaatsen diaprojectoren opgesteld die een overzicht geven van 20 jaar architectuurreizen);
- 20u.00 tot 21u.30 walking dinner (deelname 1.500 BEF)
met een ruim assortiment aan culinaire prestaties uit de landen die ARCHIPEL bereisde. Hiervoor wordt per persoon een bijdrage gevraagd van 1.500 BEF, wijnen inbegrepen.
- 22u.00 tot 23u.00 optreden van 'Les Piliers de Cabaret'
Een muzikale interventie van een jonge gepassioneerde groep van een achttal muzikanten en een zangeres die een vrij onorthodox eigen repertoire brengen. Een soort polyglotte Vlaamse wereldmuziek die haar roots uit vele genres en windstreken haalt in een procédé dat aan het deconstructivisme doet denken. Het dompelt onder in de sfeer van het Berlijnse cabaret uit de jaren 30, breekt het open met Brel en Arno- invloeden, saust het met samba ritmes en zigeunerweemoed, schrikt op met furieuze Spaanse en Indische invallen, gelardeerd door Vlaamse vissersgeluiden met jazzy franjes. Ongrijpbaar en zoals de locatie : bizar en botsend.
- 23u.00 tot ... vrij café.

We verwachten alle leden en sympathisanten in groten getale.

In functie van de voorbereiding van de walking dinner, vragen wij u deelname te bevestigen per fax vóór 18 augustus 2000 – fax. 050/39.01.89 en 1.500 BEF per persoon te storten op rekening 750-9072064-06 van ARCHIPEL vzw, Doornstraat 330, 8200-Sint-Andries.

ARCHIPEL KALENDER WERKJAAR 1999-2000

ZO. 10 OKTOBER 1999

BUILDING THE DREAM

JOHN PAWSON over recent werk

i.s.m. Scharpoord Knokke

VR. 19 NOVEMBER 1999

A MAGIA ASTRANHA DA EVIDENZA

video-terugblik op architectuurreis **ARCHIPEL IN PORTUGAL** mei99

VR. 10 DECEMBER 1999

'ERIC BRYGGMAN' (Finland) (1891-1955)

voordracht door **GILBERT DECOUVREUR**

DO. 13 JANUARI

CARHILLO DA GRACA (Portugal) over recent werk

i.s.m. **SOBINCO**

VR. 18 FEBRUARI 2000

MAARTEN VAN SEVEREN over recent werk

WO.8 – ZO.12 MAART

HET LAGE LICHT architectuurreis

ARCHIPEL IN FINLAND

Doorheen Jyväskylä, Säynätsalo, Tampere, Pikkala, Noormarkky, Turku, Hvittrask, Otaniemi en Helsinki.

Naar werk van Aalto, Brygman, Saarinen, Leiviskä, Erni, Gullischen, Vormala, Heikinen, Komonen, Holl enz...

VR. 7 APRIL 2000 om 20u.30

RALF COUSSÉE en **KLAAS GORIS** over recent werk

VR. 5 MEI 2000 om 20u.30

CLAIRE BATAILLE en **PAUL IBENS** over recent werk

VR. 25, ZA 26, ZO 27 AUGUSTUS 2000

ARCHITECTUUR EN RECUPERATIE

architectuurreis-bis

ARCHIPEL IN HANNOVER

Ruhrgebied en expo Hannover - volboekt.

Doorheen Duisburg, Celler, Hannover, Osnabruck, Recklingen, Heme Sodingen, Gelsenkirchen, Zeche Zollverein naar werk van Foster, Herzog & De Meuron, Zumtob, Nouvel, Ito, Shigura Ban, Planning, Siza ... Libeskind, Jourda en Perroudin...

ZA. 16 SEPTEMBER 2000 vanaf 18u.30

ARCHIPEL 20 in 2000

feestavond nav 20 jaar **ARCHIPEL** - Fort Napoleon Oostende
inschrijven tegen 18 augustus - 1.500 BEF/persoon

Inlichtingen ivm de kalender : Marc Felix - tel. 059/70.21.80 (bureel) - 059/70.01.58 (thuis)

Inlichtingen ivm lidmaatschap : Michel Van Langenhove - tel. 050/39.30.85 (bureel) - tel. 050/39.35.05 (thuis)

Inlichtingen ivm arch.reis Hannover : Gery Vandenabeele - tel. bur. 050/33.60.27 - tel. priv. 050/35.66.19 en

Peter-Jan Scherpereel - GSM 075/547.999 - tel. 050/38.71.66

DEELNAME ARCHIPEL 20 in 2000

FORT NAPOLEON 16 september 2000

faxen vóór 18 augustus 2000 naar 050/39.01.89

Ondergetekende(n)

namen :

.....

telefoonnummer - faxnummer :

privé bureel

schrijven zich in voor het feest en storten 1.500 BEF/persoon op rekening

nr. 750-9072064-06 van ARCHIPEL, p.a. Doornstraat 330, 8200-Sint-Andries :

..... (handtekening)